

Letna plača 1 for. 50 kr.
Društveniki dobivajo
list brezplačno.

Delaj, nabiraj, pomnožuj.

Učitelji in nepremožni
kmetovalci plačajo
le po 75 kr.

Slovenska čebela.

Družbeni list za prijatelje čebelarstva

po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Obseg: Čebelni sovražniki. — Novejši čebelarsko orodje. — Imenitnost čebele v naravi in pri kmetijstvu. — Letošnji shodni zbori čebelarjev. — Nekaj za božič. — Beseda našim društvnikom. — Društvena naznanila kranjskega čebelarstva.

Čebelni sovražniki.

(3. Škodljivi zalezovalci čebelnega pridelka.)

Govoré o čebelnih sovražnikih, smo videli najpred (šte. 9 l. 1874) najhujša resnična dva sovražnika čebel: nevednost čebelarjevo in čebele samé. Potem več dozdevnih sovražnikov iz rastlinstva (gl. št. 10). Povrnimo se danes spet k resničnim čebelnim sovražnikom in sicer najpred k takim, kateri zalezujejo čebele zarad pridelka: voska in medú; in zadnjič kateri zalezujejo čebele same.

Najhujši sovražnik čebelarjev in škodljivi kvarivec vsakoršnega satovja je čebelni črv ali molj (*tinea mellomella*, ali *galleria cerella*). Zaprede ga neki srebrno-belkast metuljček ali veša, ktera jajčica zaleže v razpokline ali tudi pri skončnicah, sprednji ali zadnji, kjer se mu posreči v panj priti. Izleže se pozneje šestnajstnogati črviček, kateri sčasoma v jakega črva doraste, ter vse satovje po dolgem in širokem prepredé in ga sčasoma vniči. Močni panji se mu večí del vbranijo, ker črva povsod zalezujejo in ga preganjajo; slabe panje nasproti pa navadno črv preganja, dokler jih pokončí in ostanek čebel prisili panj, in satovje popustiti. Ne prepredé pa črv samó praznega satovja, ampak celó tudi zalego. Spozná se brž, ker črviva zalega je nekako temno-zelenkaste barve. Črv se najrajše v staro črnikasto satovje zapredé; v enoletnem mladem satovji se malokdaj najde.

1. Pomoček se tega presitnega in škodljivega gosta vbrantiti je snažnost in pazno oko čebelarjevo. Kjer je na izletnici polno melí in smetí po tleh, tam imata mati in sin — škodljiva veša in črv — svoja nebesa. V nesnago skrije veša najložej svoj pogublji plod; v nesnagi se tudi požrtén mrčes izgojí, da se komaj vé, kakó in kdaj. Zato čebelar,

glej, da bo v panji največa snaga; pazi, da bodo vse nepotrebne luknjice in špranje zamazane; pazi posebno meseca julija in avgusta (tudi še pozneje) na tisto pepelno-belkasto vešico, ki toliko rada frfoli okoli žrelica, ali pa tudi pri zadnji skončnici, ter pazi, kako bi vhod v panj našla. Satovje, ktereга čebele ne oblegajo, si mrčes kaj hitro osvoji. Tega je zlasti treba večkrat pregledovati, ter ga proti solnčni svitlobi obrniti; ker začetni črviček lahko zakrit ostane, če čebelar le v naglici, le memogredé satovje pregleduje. Zato se nevedni čebelar dostikrat ne more prečuditi, ko čez malo dni vidi vse satovje prepreženo. „Saj vendar unidan še ni bilo nič, zdaj je pa tako!“ se marsikteri pritožuje; pa dragi, „bilo je že tudi uni dan nekaj“, le ti nisi ničesar vidil, ker si prenaglo, preneskrbno pregledoval. Zlasti kedar vidiš tù in tam tista znana črna zrnica po tleh ležati, je zadnji čas, da satovje osnažiš, če hočeš še panj ohraniti.

Prazno satovje, ktereга si želimo za rabo prihraniti, je treba večkrat z žveplom pokaditi; ali ga na nit obesiti, da se drug družega ne dotika. Nekteri svetujejo prazno satovje v vodo dejati. Za malo časa bi znalo služiti; da bi pol leta ali še dalje v vodi bilo, gotovo ni svetovati. Spet drugi svetujejo prazno satovje s peskom potresti. Bi znalo tudi biti, le suh bi mogel biti, ne preprašen ali preblaten, ker sicer imajo čebele preveč opraviti, preden si ga očedijo. Boljše bi znalo biti ga skladama z rezanico pokriti (vrsta satovja, potem vrsta prav tanke, drobne rezanice). Sploh je težavno prazno satovje dolgo časa zdravo ohraniti; najboljši je še v satovje prazno posodo dejati, ter ga poletji vsake štirinajst dni ali tri tedne z žveplom pokaditi, (poln panj čebel pa naj nikar ne bo preblizo), ali pa obesiti v kak prezračin kraj ter ga večkrat ogledovati.

2. V številu škodljivcev satovje je tudi neka belo-rumenkasta tanjka in podolgovata žuželka (blatta livida ali pallida), ktera sicer toliko ne škoduje, kakor črv, vendar pa sat razjé in sčasoma pokonča.

3. Smrtoglavec ali mrtvaška glava (Sphinx Atropos) je izmed večjih plemen metuljev, kateri navadno pri nas živijo. Zavoljo podobnosti z mrtvaško glavó je ime mrtvoglavca dobil. Je pa cel sladkosnedež. Zlasti zvečer se rad prikrade in da le more, splazi se skozi žrelice, ter méd krade in se ne zmeni veliko, naj ga tudi čebele pikajo. Kedar se medú nasrka, odlazi ter čebel dalje ne nadležuje.

Kod pomoček nasvetujejo, naj se žrelica pomanjšajo; pa ta pomoček ni ravno prav gotov, ker preveč se čebele o poletju ne smejo prismašiti, ker mrtvoglavce dolge votline takó ne potrebuje, ampak le zadosti široke. Kdor le malo proti večeru pazi, mrtvoglavca lahko odžene. Sicer pa tudi čebele ne porajtajo veliko mrtvoglavca. Leta 1873 so našli v nekem čebelnjaku štiri debele mrtvoglavce v panjih, čebele pa so bile pokojne ali saj celó malo vznemirjene.

4. Navadna osa in čmrl sta ravno taka dva lahkoživca, ki nočeta delati, méd pa vendar obema diší. Zato se v panj vrineta, kjer le moreta, da se sladkega medú nasrkata. Posebno osé so silno nadležne ter svoja gnjezda najrajši po čebelnjaku zunaj in znotraj nastavljajo. Ta gnjezda se morajo pokončati, kjerkoli se najdejo; ker osa ni le sladkosnednica, ampak s svojo sladkosnednostjo tudi čebele pri nevednih ljudeh v sum pripravlja, kakor bi bile enake lahkoživke

in poškodne tatice. Znano je, kakó ose vselej najboljši sad načenjajo in pokvarijo. Nedolžne čebelice se pač tudi vsedajo na sladak načeti sad, same ga pa nagrizle in načele ne bodo nikoli, kakor nekteri nevedneži mislijo, ki ravno zavolj tega tudi pravijo, da čebele blizo vinogradov imeti, je škodljivo.

5. Zadnjič je prav škodljiv mnogoteri mali mrčes, ktereга marsikdo še ne porajta ne. Na pr. neka strigla ali strigalica (*forficula auricularia*), rujavo-sivkast stonog ali presičica, mali zakožni molj, tudi slaninar imenovan. In zadnjič je še nek molj, kateri le v rožnem medu (obnožji) živi. Ves ta mrčes ljubi drug bolj méd, drug bolj vosek.

Pri močnih čebelah se vsega tega ni veliko bati; pač pa pri slabih ali pri praznem satovji. Prazno satovje se z večkratnim pokajenjem z žveplom najboljše ohrani.

Za primeček se spomnimo tù še dveh medojedcev in sicer ptujega jazbeca — medarja in bolj znanega medveda — čebelarja. Prvi jazbec — medar živi v srednji Afriki in je našemu jazbecu zeló podoben; le ušesnic nima, tudi je njegovo zobje vse drugačno. Na nogah ima ojstre in široke parklje, s kterimi se naglo v zemljo zakopá in tako sovražniku skrije. Njegov kožuh je črno-rujavkaste barve.

Čez dan kot pravi lenuh kje v senci, ali tudi pod zemljo smrčí; po noči pa gré na lov. Miši, podgane, ptiči, tudi sadje in korenstvo vse mu je prav, kar dóbi. Najljubši mu je pa méd. Ker imajo v Afriki čebele veči del svoje medene zaloge v zemlji, neprenehomá voha. kje bi kaj zasledil. In kedar kaj najde, naglo spravi vse satovje na dan — hočem reči na noč; se vsede, ter z neznano požrešnostjo večerja. Se vé da se čebele slobno branijo, pa kaj se tat za to zmeni? Ima debelo kožo, skoz katero želo ne gré; vrh tega svoj kožuh tako zanikrno na plečih nosi, ter je na vseh stranéh prevelik, kakor bi se bil krojač v meri zmotil. Zato Afrikanci tudi pravijo, da se jazbec — medar v svoji koži lakko okrog in okrog obrne.

Sploh je afrikanski jazbec trdnega, zategljega življenja; ne končajo ga z lepo ne psi ne lovci. Kedar ga psi grizejo in kolejo, da se naveličajo, ni viditi mnogokrat še rane ne na njegovi koži; če ga streljajo, ostanejo kroglice za njegovo hlapno obleko in do živega ne pridejo. Le nos njegov je silno občutljiv, ne le zarad medú, ampak še bolj zarad kakega udarca; kdor mu dobro po nosu dá, mu brž kožuh zašafa.

Jazbeci — medičarji so pa tudi pravi rokovnačarji — dobroživci. Mnogokrat gredó v družbi nad kuretino kakega posestnika. Jim brani vhod trdna zaloga, se puslužijo svojih vetrihov — ojstrih parkljev, ter si skupljejo pot pod zemljo na drugo stran zaloge in si tako osvojijo pečenko. Vračajo se zopet po skrivni poti na prosto ter gospodarju prepustijo skrb, ali hoče predor ohraniti, ali ga zasuti.

Potnik Sparmann nam pripoveduje, kokó neki ptič jazbecu in ljudém skrite zaloge medú išče in naznanuje. Imenuje se veliki izdajavec (*indicator major*), če ravno je ptiček osebno majhen. Ker sam ne more si medú osvojiti,

se obrača na močnejšega človeka ali jazbeca, leta in skače pred njim, ga tudi počaka, če okornež ne more dohajati. Kolikor bližej medú pride, toliko prijazniši prepeva in vabi, dokler na zadnje ne postoji, ter skrito-zakopan zaklad naravnost pokaže. Mirno čaka na strani, dokler se lakomnež: človek ali jazbec nasiti. Potem pride in pobere ostanke, ter si tako sam svojo postrežnost plača.

Je-li vse takó, nismo porok — Afrika je predalječ!

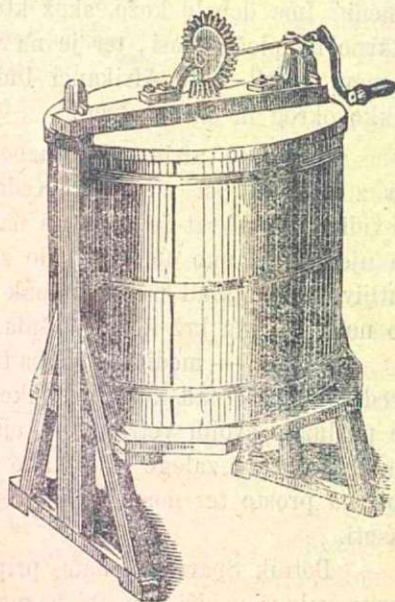
Enakih hudodelstev, kakor jih afrikanski kosmatin doprinaša, dolžijo ljudje evropejskega kosmatina medveda — čebelarja. Medved je ljudem sploh znan, ga toraj ne bomo popisovali; le je naš čebelar nekoliko manjše postave in bolj črnkastega kožuha, kakor navadni medved. Da marcina dobro gospodari, kamor pride, si lahko mislimo; ravno takó, da se vboge čebelice zastonj branijo in pikajo, ker debelokožnega kosmatina se vse to nič ne prime. Znabiti da je tudi njegov nos malo bolj občutljiv, kakor zadnica, zlasti ker si z okorno taco ne more čebelnega žela iz rane potegniti; pa — ko malo pomomljá, ter si rano z medom pomaže, pozabi v svoji sladnosnednosti vse težave in britkosti. Kaj bi tudi ne — kakor ni vrtnice brez trnja, ni tudi medú brez žela! Mene je le to že dostikrat jezilo, ter sem premišljeval, zakaj požrešno kocino še čebelarja imenujejo? Nemara v grajo in očitane nekterim čebelarjem, kateri brez daljnega razuma in vednosti s čebelicami ravno tako neusmiljeno ravna, da jim njih pridelek požrešno ugrabijo.

(Dalje prih.)

Novejši čebelarsko orodje.

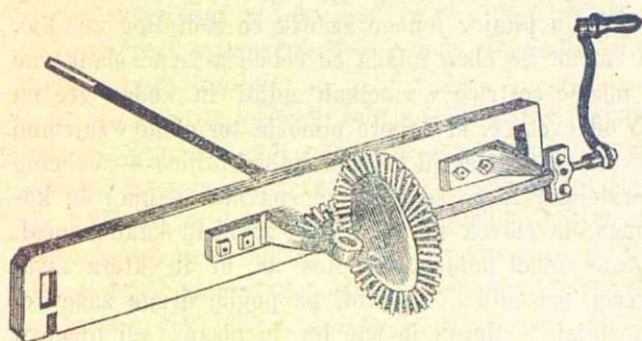
V deveti šte. „Slov. čebele“ smo priobčili podobo izmetalnice ter dodali tudi natančnejši popis delov in rabe tega prekornega stroja. Bila je pa tam narisana šestvoglana podoba začetnih strojev, kateri so bili vsi leseni; tudi gonivno kolesce z motorom (vrvco) je bilo leseno. Ker je bilo pa vrtenje neprilичno ter se tudi včasih vrvca potegnila, toraj daljša postala, je to včasih prizadajalo mnogo sitnost, se je začelo misliti na zboljšanje. In tako se zdaj delajo izmetalnice okrogle in z železnimi obroči okovane. Namesto lesenega je gonivno kolo železno, ter je vrtenje takó lahko, da ga vsak otrok lahko izvršuje.

Ker se morajo zalepljene satne celice odpreti, če hočemo méd izmetati in prazen sat imeti, smo pa v podobi le satno gladilo priobčili (gl. št 7); dostavimo tù v pojasnilo

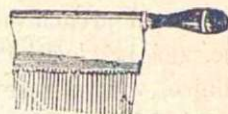

1. Izmetalni ca.

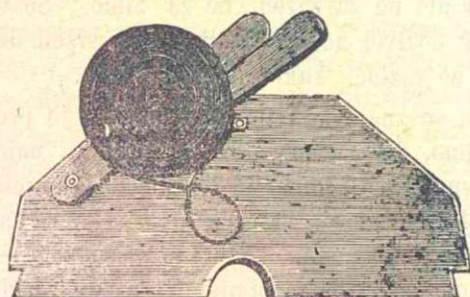
še vse drugo orodje, katero v enaki namen služi, ter podamo s števil. 4 satno ščet, s katero se kapice naravost vbadajo, ali pa od strani prizdigujejo; s števil. 5 satni nož in s števil. 6 satnega ježa.

2. Gonivno kolo litega železa.

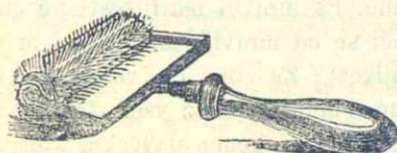
4. Satni ščet.

3. Leseno gonivno kolo z vrve.

5. Satni nož.

6. Satni jež.

Imenitnost čebele v naravi in pri kmetijstvu.

Vsak vé, da je živinoreja poglavitni oddelk kmetijstva; pa tudi čebelarstvo sem ter tje malo obrajtno daje kmetijstvu in obrtnijstvu mnogovrstni dobiček.

Čebelo vvrstujemo v vrsto prešipnjencev ali zaževk, t. j. v vrsto raznih malih živalic, katere vse skup kmetijstvu malo dobička donajajo — saj ne vsem očitnega — nasprotno pa nam delajo dostikrat mnogo sitnosti in škode. V vstvarjenju so po božji naredbi tudi zaževke potreben ud; ali kmetovalec bi se mučil in potil, ko bi mogel povedati, kakšni dobiček ima kmetijstvo od metuljev, ôs in sršenov, od mravelj, mušič in komarjev in na zadnje — bi odgovor dolžan ostal.

Vse drugače je s čebelo; njeno življenje in delovanje ni življenju in delovanju njenih vrstnic kar nič podobno. Prvič je čebela domača žival, katero zamoremo gojiti in rediti; od družih zaževk tega ne moremo trditi. Dalje nam

je prav koristna : umen čebelar ima pri čebeli mnogo veselja in mnogo dobička, več obrtnikov ima od čebelnega pridelka ves svoj zaslužek, n. pr. medicarji, svečarji i. dr., kar zopet ne moremo trditi od nobene vrste zaževk. In zadnjič kakó razno je življenje in delovanje čebelno memo vsih zaževk! Rodí se v celici satovja, skrbno jo sestrice grejejo in pitajo; mnogo zaževk se rodí Bog zna kje, in potem se za-nje nikdo ne zmeni. Še čisto mlada se čebelica že uči sladkorne snove v méd predelovati, še mlajše sestrice v zibelkah gojiti in kedar gré na branje, zná brž ločiti cvetlico od cvetlice, si nabere obnožja ter oboje v zajedno hranilnico, v panj nese. Kakó umétno dela sat? kakó ljubi kraljico — čebelno mater? kakó brani panj in pridelek? Kakó se trudi za snažnost panja? In koliko še družega, še bolj čudnega, da človek ne vé, kje bi začel in kakó končal, naj bi hotel vse čudno delovanje čebel popisovati! Res da bi le ktera žival pamet imela, bi jo čebeli precej prisodili! Nasproti pa poglej druge zaževke, kakó pač dalječ za čebelo zaostajajo! Metulj je pač lep in pisan, ali njegovo delo komu kaj koristi? Tudi on se kot pravi lahkoživec spreletuje od cvetlice do cvetlice; tudi on svoj rilček vtikuje v medene čašice cvetok, ali edino le kedar ga lakota primora, ne preskrbi pa nič ne za zarod, ne za zimo. Se vé tudi zanj se ni nikdo zmenil in zime več doživel ne bo. Tudi osa in sršen delata satovje, pa kakošno? od čebelnega se razloči, kakor noč od dneva.

Kar pridnost in marljivost tiče, bi se znala mravlja pritožiti, da jo preziramo. Pa mravlji marljivosti ne odrekamo, ker vemo za izrek: Lenuh, pojdi in uči se od mravlje marljivosti in delavnosti! Ali komu in koliko koristi njena marljivost? Za zimo res vedno spravlja in cele kupe navleče prav kakor kak lakomen uhrnik, ali z vsem tem ne pomaga nobenemu, kakor le sama sebi — k večem še kakemu slavčeku, kateri se po zimi v topli sobi njenih jajčkov veselí,

Neverni Greki in Rimljani so čebelo visoko povzdigovali, jo prepevali ter ji skoraj božjanske lastnosti pripisovali, ker je njih bogovom presladko pijačo (nektar) pripravljala. Varo, rimski pisatelj, čebelo imenuje ptička modric (po rimskem basnoslovju so bile modrice (muze) nekake zavetnice raznih vednost.) Stari Indi so imeli čebelo za podobo svojih skrivnostnih nauk ali višjih vednost, do katerih imá sicer vsak pravico, nima pa jih ne vsak, ker je k temu dnhovnih moči in obilno razuma potrebno.

Med priprostim ljudstvom se nahaja od čebelne prednosti mnogo pripovedek (in tudi vraž), ktere čebelam nekako višjo vednost prilastujejo, n. pr. da nerednega človeka, pijanca precej poznajo in pikajo (res, pa zaradi zoprnega jim duha), da po smrti čebelarja tudi vse čebele pomrjejo, da na sv. večer ne navadno šumijo i. t. d.

In zadnjič je čebeli prisodila posebni pomen tudi kršanska Cerkev. Vse tvarine za sv. mašo, za delenje sv. zakramentov jemlje Cerkev iz pridelkov rastlinstva (razun vode), le eno reč vzame iz živalstva in to je vosek — čebelni pridelk za svečavo, ter je še vsako drugo svečavo prepovedala. „Svečava na altarji naj se druga ne rabi, kakor le iz čistega voská,“ zapoveduje rimski in naš obrednik. (Gl. direct. eccl. Lab. p. 12.) Po tem takem je svetovati, tudi za

večo svetlobo na altarji rajši ostanke voščenih sveč rabiti, kakor pa tako imenovane „mili“ ali kake druge enake baže. Revnim cerkvam pa je to dovoljeno.

Za sklep tedaj rečemo: Res je čebela le mala zaževka, pa prečudna stvarica božja — v naravi in za kmetijstvo velicega pomena. Marsikaj zdaj o nji res vemo, kar nekdanj niso vedeli; marsikaj je pa še skrivnostnega, ki bodo še le pozneja opazovanja in skušnje razjasnile — nekaj znabiti tudi za vselej skrivnostnega ostane.

Res je, da so tudi čebelarji nekako posebni ljudje — veči del ne najslabejši — nekaj muh se pa od svojih muh navzamejo. Pri Angležih take posebnosti imenujejo „spleen.“ Le glej: od kakor tudi nasprotnih strani, ali stanov ali dežel naj prideta dva čebelarja vkup, brž sta si draga znanca; dva kupca, dva mesarja se drug za drugega ne zmenita. Če čebelar čebelarju svoje skušnje pripoveduje, ga krotko posluša, dasiravno znabiti sam desetkrat več vé in bi se v drugih rečeh smejal, ali pa nevoljno proč obrnil. Izvrsten čebelar, ki je že mnogo po svetu videl in skusil in ima stotine raznih panjev, bo memogredé pri kmetiču in njegovem bornem čebelnjaku postal, ki ima komaj tri, štiri panjiče noter. Glas „čebele rojijo“ čebelarja prešine in pretrese, kakor bi ga na električni kolovrat posadil, da bo vsako delo popustil ali pa tudi žlico iz rok dejal, ter šel gledat, čeravno je že stokrat, tisočkrat čebele rojiti videl. Pravi čebelar ima dela in veselja pri svojih čebelah vedno zadosti, naj bo letina dobra ali slaba, naj se mu bolj ali manj množijo, naj jim méd jemlje ali zopet nazaj daje. Z besedo: Čebelar nekako s čebelami živi, ter vedno z njimi deli trud in veselje. Kdor ne verjame, naj poskusi.

Tu moramo čč. gg. župnike in duhovnike sploh opomniti, da naj se pri kupovanju sveč varujejo goljufije. Goljufija je bila sicer vselej na svetu; zdaj to, zdaj drugo robo so brezvestni svečarji vosku pridevali, da so takó sami večje dobičke vlekli, pa zemeljski ali drevesni vosek do zdaj ni bil znan — saj v naših krajih ne, kakor le sem ter tje komu. Zdaj je drugače. Iz Kine in Japana (gl. Slov. čebelo štev. 9, l. 1873 in štev. 9, l. 1874) se izvažva veliko drevesnega voska. Zadnje leto ga je šlo skozi Trst blizo dva tisuč stotov. Tovarne na Češkem (če se ne motimo) predeljujejo ga v sveče, ktere se že tudi v Ljubljani ponujajo in prodajajo in sicer funt po 1 gl. 5 kr.; če so pa toliko s čebelnim voskom povrhu prevlečene, da po njem dišijo, po 1 gl. 10 kr.

Na videz je drevesni vosek tak, kakor čebelni; tudi zeló tako gorí, sveče pa vendar močno krafajo. Toda vosek ni tak kakor naš; če ga človek natančnije pregleduje, lahko zapazi, da je nekako pust in drobeč, ali kakor ljudje navadno pravijo „je brez vse masti.“ Če ni s čebelnim prevlečen je tudi brez vsega prijetnega duhá. Da po tem, takem drevesni vosek nima enake dobrote kakor naš čebelni, se umé samo po sebi. Tudi cena nam ta razloček kaže; kje je Japan, Kina, Brazilija in vendar tako po ceni! Naš surov vosek, če je sicer lepó pripravljen, se plačuje po 90 kr. do 1 gl. 10 kr., drevesni pa predelan in obelen z drago voznino iz Amerike in Azije pa tudi po tej ceni! Tedaj ne more imeti obojni enakih lastnost.

Za cerkvena opravila sveče iz drevesnega voská gotovo niso kakor le za razsvetljavo po svečnikih; ker Cerkev tirja sveče iz čistega voska (gl. direct.: „lumina ex pura cera“ et „ex operibus apum“ gl. Sab. s. „Exultat.“)

Letošnji shodni zbori čebelarjev.

1. V Kirchdorfu na Zg. Avstrijskem 24. junija.

Občni shodni zbori so gotovo lep pripomoček čebelarstvo sploh pospeševati, pa tudi lepa prilika za posamezne čebelarje, da marsikaj novega slišijo in vidijo razne poskušnje ter se tako v znanstvenem in dejanskem čebelarstvu če dalje bolj urijo in vtrjujejo. Pri nas jih sicer letos še ni bilo, menda jih prvo leto društva tudi nobeden zahteval ni — kar še ni bilo, pa še bo, če Bog dá. Pogledjmo torej nekatere zборе po družih deželah. Prvi je bil na zgornjem Avstrijskem v Kirchdorfu na kresni dan! V lepo ozaljšanem farovškem vrtu se je bilo sošlo lepo število čebelarjev od blizo in dalječ. Naj pred sta bila dva govora, in sicer o umnem čebelarstvu sploh in o dobičkuumnega čebelarstva. Potem so se pregledovali lepo zbirko raznih panjev. In zadnjič so se vršile dejanske poskušnje, ktere so jako zadovoljile vse nazoče čebelarje.

Po zmirnem obedu so se čebelarji razšli z občno željo: Naj bi se sklical in napravil kmalo spet tak podučljiv in mikaven občni shod.

2. V Knittelfeldu na Zg. Stajarskem 27. julija.

Oblačni in žalostni dnevi so bili pred shodom in nič prijetnega se nismo nadejali; pa nebó se je razjasnilo in privabilo obilno čebelarjev. Vreme je bilo tedaj ugodno; al glej drugo nepriliko! Oba gospoda, ki sta imela govore imeti, sta zborovanje na cedilu pustila, ter domá ostala. Govorila sta potem g. dekan Semlič in g. Koči. Govorila sta o lastnosti čebele in o koristi čebelarstva. Da čebelarstvo res ni prazna reč, je g. Koči s tem razjasnoval, da za učenje njegovega sina samó čebele plačujejo in sicer v kraju, kjer je tri četrt leta zima in eno četrt mrzlo. Razun dobička daje čebelarstvo mnogo nedolžnega veselja, ter zadržuje od marsikterih dragih razveseljevanj, ki so še celó nevarna in pregrešna.

Panj z nepremakljivim in premakljivim satovjem se je prilikoval s trdno zaprto in odprto knjigo. Prva zna lepa biti, al podučna ni, ker se ne dá odpreti; druga pa je lepa in podučna. Le na to je gledati, da so panji dobro in natanjčno izdelani.

Veliko ležeče je na čebelnjaku: ali stoji v senčni ali solnčni strani. Solnčna stran napravlja mnogo sitnost, bodisi zgodaj spomlad, ali pa poleti v največi vročini. Zato kdor ne more čebelnjaka prav po svoji volji postaviti, naj ga le postavi v senco brez vse skrbi. Res čebele malo nerajše rojijo, medú pa več nanesejo. Potem je bilo govorjenje o umetnih rojih, ter rečeno, da ravno tak dobiček donašajo, kakor narurni, da so le o pravem času in prav narejeni. Precej po govoru je bilo tudi v dejanji pokazano, kakó se roji delajo; roju je bila dana čisto ptuja matica. Oba panja sta bila potem izsrečkana in dobila sta ju dva učitelja.

Po kratkem obedu smo se razšli prav zadovoljni, svesti si, da zborovanje ne bo ostalo brez koristi za umno čebelarstvo.

3. Skupna razstava v Vildon-u na Štajarskem 6—8. septembra.

Društvo za povzdigo čebelarstva vedoče, da je umno čebelarstvo po Štajerskem še bolj zanemarjeno, kakor marsikje, je napravilo v Vildonu razstavo živih čebel, raznih panjev in vsega čebelarskega orodja. Ne bomo vsega razstavljenega na drobno popisovali, ker bilo bi prezamudno, ampak le opomnimo, da mnogo udov se je prav hvalevredno obnašalo in imeli smo pred očmi res pregled vsega delovanja in prizadevanja za povzdigo umnega čebelarstva.

Pripoznanje je bilo — smemo reči — vsestransko in splošno. Kako zadovoljno je bilo občinstvo, spričuje tudi to, da je precej in še pozneje, mnogo udov društvu pristopilo. Tudi minister kupčijstva je društvu izrekel svojo popolno zadovoljnost. Obdarovanih je bilo potem mnogo ali z državnim pripoznanjem, denarnim ali drugim darom.

4. Na Nemškem v mestu Halle

je bil 16., 17. in 18. septembra t. l. občni zbor vsih avstrijskih in nemških čebelarjev. Čebelarjev in poslušalcev podučnih govorov je bilo nekaj čez tisuč. Govorili in odlikovali so se najslavniši čebelarji: Dzierzon, Vogel, Polman, Dathe, Šmid, Günther, bar. Rožič st. in mnogo drugih. Da brez občnega, veselega obeda in navadnih napitnic ni bilo, vsak vé. Naj bi le tudi brez obilnega dobčka za čebelarstvo ne bilo!

Nekaj za Božič.

Naše gospodinje si navadno veliko domišljujejo, če znajo boljšo potico speči, kakor druge. Tudi prav in hvale vredno; — z dobro potico se marsikteremu ustreže, z dobrim kruhom pa vsakemu, ktereга take gospodinje gotovo tudi znajo peči. Tedaj jim podamo — naj imajo tudi kaj koristi od našega čebelarstva — do zdaj skrivni predpis, kakó se najboljši laški popernjak ali mali kruhek peče. Pa — kmalo bi bil pozabil — zastonj pravijo, se ne da nič, tedaj tudi mi tirjamo, da naj vsaka gospodinja, ktera bo to skušala, našemu društvu enega uda pridobi; ali svojega moža, ali družega soseda. Ne zamerite gospodinje — „roka roko umiva“!

Tedaj: Predvečer pred peko se vzame $1\frac{3}{4}$ funta medú, kedar na ognji nekoliko časa vrè, se pridene $1\frac{3}{4}$ funta bele moke, kateri se primesi polovica sladkorja (28 lotov) ter se vse to v testo zagnjete. Drugi dan se pridene 3—4 jajc, ter vkup gnjete kake pol ure; potem se pridene $3\frac{3}{4}$ lotov v vodi zribane lugaste soli (potašel), $3\frac{3}{4}$ lotov kardamuma (se v štacunah dobí) in $14\frac{1}{2}$ lotov debelo zrezanih mandelnov ter se vse vkup zopet pol ure gnjete. Dene se testo

potem na kositarske plošče, ktere se pred dobro z maslom namažejo in z moko potresejo, ter se v razbeljeno peč dene, dokler lepo rumeno barvo dobi in je pečeno, kar dobra gospodinja že pozná. Prevleče se zadnjič z tekočim, pa gostim sladkorjem, ter se še nekoliko časa, blizo četrtnke ure nazaj v peč dene, da se sladkor strdi. Še toplo se potem poprnjak na kosce zreže, ter shranuje. Ohrani se za rabo več mesecev popolno okusen, ter je veliko boljši kakor navadna roba enake baže.

Antonija bar. Rožič-eva, roj. grofinja Lichtenberg-ova.

Kis ali jesih iz medú.

Da se gospodinje ne pritožujejo, da za mali članek preveč povračila tirjamo, jim podamo tù še sledeči-predpis :

Lanjska „Slov. čebela“ je pravila, da Amerikanci delajo iz medú vino za domačo pijačo (gl. št. 8, l. 1873); naj letošnja čebela pové, da se iz medú tudi dober in zdrav kis dela, ki je pa cenejši, kakor Amerikansko vino.

Za kis se porabi slabejši méd iz starega satovja, ali tudi sladka voda, ktera se po izpiranji stlačenih voščin dobí. Vzame se en del medú in 15 delov vode, n. pr. 1 bokal medú in 15 bokalov vode.*) To se dene k ognji, da nekoliko časa vrè; pene se posnemajo. Potem se dene v sod ali kako drugo posodo. Da se kisanje pospešuje, je dobro pridjati nekoliko hudega jesiha ali tudi nekoliko drožekov ali krovajcev. Kis naj se zaliva in posoda naj bo zmiraj polna, da ložej vso nesnago s kisanjem izmeče; tudi naj ne manjka primerne gorkote. Je kisanje končano, se pretoči v drugo posodo ali dene v steklenice za vsakdanjo rabo. Tak jesih ima prav prijeten okus in zdravju ni škodljiv, kakor toliko družih mnogokrat krivično hvaljenih naretih kisov. Še to lepo lastnost ima, da ga vsak lahko sam dela in je prav po ceni.

Beseda našim društvenikom.

Z dvanajsto številko t. l. končamo drugi letnik našega čebelarskega društva. Marsikaj so našli naši udje v listu navadnega, marsikaj tudi bolj nenavadnega, kakor je že tako z vsakim listom in z vsako knjigo ter tudi ne more drugače biti. Prosimo vse naše častite ude, naj imajo potrpljenje, če jim list ni po vsem ustrezal; prizadevali se bomo za naprej popraviti, kar je pomanjkljivega.

S tem naznanjamo tretji letnik „Slov. čebele“ ter prosimo vse dosedanje p. i. gg. družbenike, naj blagovolijo društvu novih udov pri-

*) Komur je to preveč, naj vzame 1 funt medú in 6 bokalov vodé ter dela po predpisu.

dobiti, svojo letno plačo pa do konca decembra t. l. društvenemu ravnateljstvu poslati (t. j. vis. blag. g. baronu Rožič-u, predsedniku Kr. čeb. društva v Smereku p. Pösendorf), da se zamore list vsim udom redno pošiljati. Zarad novega društvenega, letnega plačila naj spregovorim še kratko besedo v pojasnilo, če znabiti komu naših kmetiških čebelarjev ni bil nekoliko bolj vraden jezik priloge k devetemu in enajstemu listu popolno jasen in razumen.

Po §. 4 naših društvenih pravil mora odbor vse vravnovati, kar pospešuje društveni namen. Letno plačo za naše ude smo gotovo tako malo postavili, da manjša biti ne more, ker smo se nadejali, da bo vlada nam pomagala s svojo podporo. Lansko leto smo bili dobili res lepo podporo; za letos še nič ne vemo, bo li kaj ali ne. Takó pa že kaže — primanjkanje denarjev je na vseh stranéh, — da podpore državne dolgo ne bomo dobivali, saj zdatne ne.

Tedaj ali more društvo nehati, ali pa se more letna plača povikšati. Izvolili smo naj pred zadnjo pot, una prva bo prišla vselej prezgodaj. Toraj je odbor čeb. društva v seji 16. junija 1874 sklenil, da kmetovalci in učitelji plačujejo na leto 1 gl., vsi drugi pa po 2 gl. To veljá samó za kmetovalce po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem. Dalje je bilo sklenjeno, da za razne stroške novi udje nekoliko vpisnine plačajo in sicer: kmetovalci in učitelji po 25 kr., drugi delavni udje pa po 50 kr. (naših dosedanjih udov to ne zadeva). Dobivajo pa zato malo diplomó zastonj; kdor pa zahteva in želi večó, plača za-njo 1 gld. Pravico pa imajo udje, kakor do zdaj, da dobivajo društveni list zastonj, — čebelarskega orodja pa in panjev za polovično ceno do 7 gld. vsako leto — se vé, da dokler bo to mogoče.

Če se pomisli dobiček, ktereга društvo udom ponuja, potem podobne, ktere listu dodajamo, upamo, da se zarad tega malega spremena nobeden ne bo spodtikal, in tudi društva nobeden zapustil.

Tedaj prosimo še enkrat, da udje blagovolijo društveno plačo od konca tega meseca poslati, da vemo, koliko število lista bo tiskati treba, in da se zamore list neprenehano redno pošiljati.

Vsim udom srečno novo leto in društvu mnogih novih udov!

Vredn.

Društvena naznanila.

— **Imenik vseh udov Kranjskega čebelarškega društva pridenemo prvi števil. I. 1875.**

— V Starigradu Ogerskem je bila konec avgusta razstava raznih reči. Vis. blag. gospod baron Rožič je dobil za priznanje svojih zaslug za čebelarstvo častno diplomo in za razstavljeno čeb. orodje veliko ogersko-državno srebrno svetinjo.

— Gosp. Jožef Kozler, grajščak, je društvu podaril v podporo 10 gld. Hvala mu!

— Gospod J. N. nam iz Ribnice piše, da 21. njegovega čebelarstva je bila letošnja letina najboljša. Pridelal je čez 30 centov medu in pustil za plemo 107 panjev. — Vendar en zadovoljen!

Zarad naročevanja čeb. orodja opomnimo sledeče:

Vsak Avstrijski državljani kot ud Kranjskega čebelarškega društva ima pravico, vsako leto do 7 gl. panjev in družega čebelarškega orodja po znižani ceni si naročiti. Le Avstrijani takraj Litave smejo polovično ceno zahtevati. Denar se mora v listu ali po nakaznici poslati, ker drugače se orodje ne bo pošiljalo.

Vsak naročnik mora do dveh mesecev potrpeti, ker vsem na enkrat, zlasti kedar je veliko naročenega izdelovati, ni mogoče poslati. — Naroča se pri vodstvu društva g. baronu **Rožiču (Smerek, P. Pösendorf).**

Ime, priimek, stan in stanovanje, pošta in zadnja železniška postaja bodi razločno pisano. Vsakemu naročevanju naj se priloži, za vožni kolek in zavitke od cene naročenega za vsaki goldinar po 5 kr., manj pa ne kakor 16 kr. (Kdor hoče, tudi poštne marke lahko namesti denarja pošlje.)

Kdor več naroči, kakor za 7 gld., plača popolno ceno, ne polovično, kolikor je čez 7 gld.

Naše ude prosimo, da se ravna po tem naznanilu, ker sicer ni mogoče vsem zahtevam ustreči. Lahko mogoče, da se naroči na enkrat 10, tudi več izmetalnic. Mizar potrebuje zelo 6 dni, da eno popolno zdela; kakó po tem takem vsim naročnikom ustreči, ko bi vsi radi precej imeli?

Čebelarško orodje za ude po znižani ceni:

1. Polležeči društveni panj (b. Rožičev) 1. gld. 2. Društveni ležeči panj 2 gld. 25 kr. 3. Društveni polstoječi panj (Berlepšev) 2 gld. 25 kr. 4. Društveni ležeči panj z dvojno steno 3 gld. 50 kr. 5. Trojni strojček (b. Rožičev.) za izdelovanje romčkov 2 gld. 6. a) Médna izmetalnica, izpraznovalnica (Rotschütz'sche Honigschleuder) 7 gld. 6. b) Izmetalnica z železnim kolescem 8 gld. 7. Satno gladilo 45 kr. 8. Satni jež 45 kr. 9. Trotnik, trotnica 50 kr. 10. Matična izgojilnica (b. Rožičeva) za društveni panj 75 kr. 11. Satne vilice (b. Rožičeve) za vsako širokost panja 80 kr. 12. Satne vilice neraztegljive za društveni panj 25 kr. 13. Rojna brizgalnica 1 gld. 15 kr. 14. Satne klešče 40 kr. 15. Zaklopnica, rojni sak (da se roj iz veje ogrene brez lestvice) 1 gld. 5 kr. 16. Rojna mreža (da se roj precej pri žrelu vlovi) 90 kr. 17. Dratna plotenica b. Rožičeve (za pitanje s satovjem) 30 kr. 18. Dvojno koritice (b. Rožičevo) za pitanje s tekočim medom 35 kr. 19. Torilce za pitanje s tekočim medom na tleh 10 kr. 20. Kozarec za pitanje od zgoraj 20 kr. 21. Kadilnik s tlečo gobo (12) 85 kr. 22. Dvanajst kadilnih gob vkup 10 kr. 23. Pipa čebele pokaditi za nekadivce 75 kr. 24. Pipa z enakim namenom iz Strasburga 75 kr. 25. Dratena kapa se čebelnega pika obvarovati, pokriva vso glavo 80 kr. 26. Dratena naobraznica 50 kr. 27. Dratena napolobraznica 30 kr. 28. Satni dolg podrezilnik 25 kr. 29. Satni kratek podrezilnik podoben zidarski lopatici 25 kr. 30. Snaživna grebljica, krevljica 30 kr. 31. Snaživna strguljica 25 kr. 32. Spuntna — žlebna žagica za izdelovanje panjev 35 kr. 33. Spuntni — žlebni oblič 35 kr. 34. Lij ali livnik za pitanje s tekočim medom 75 kr.